

Handläggare
Nanna Spett
Telefon: 08-508 288 83

Till
Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen, avdelning 4

Mål 4553-19; Stockholms stads, genom exploateringskontoret, ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till behandling av massor m.m. inom fastigheten Ladugårdsgärdet 1:4

Yttrande över remiss från mark- och miljödomstolen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (*nämnden*) har beretts tillfälle att yttra sig över Stockholms stads, genom exploateringskontoret, (*Sökanden*) ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till behandling av massor m.m. inom fastigheten Ladugårdsgärdet 1:4, Norra Djurgårdsstaden. Mark- och miljödomstolen har beviljat nämnden anstånd med att inkomma med yttrandet till den 19 december 2019.

Nämndens inställning

Nämnden tillstyrker ansökan, under förutsättning dels att det föreskrivs villkor i enlighet med nämndens förslag samt dels att Sökanden åtar sig att följa de åtaganden om transportvägar och åtgärder mot damning som framgår av underlaget.

Nämndens synpunkter

Inledning

Nämnden kommenterar nedan övergripande frågor rörande ansökan och verksamhetens tillåtlighet och lämnar därefter synpunkter på av Sökanden föreslagna villkor samt övriga miljökonsekvenser som är av betydelse för den ansökta verksamheten.

Verksamhetens omfattning

Det byggs mycket i Stockholm och uppkommer därför stora mängder jord- och bergmassor, samtidigt som det går åt stora mängder jungfruligt täktmaterial. Transporter av massor utgör en betydande del av den tunga trafiken i Stockholmsområdet.

I Stockholms stads miljöprogram 2016-2019 finns målen att biltrafiken ska minska och att stadens verksamheter ska förebygga uppkomsten av avfall. Ett exempel som anges på hur staden kan förebygga avfall är att ”Återanvända schaktmassor för att undvika uttag

av outnyttjade naturresurser och minska transportbehovet av schaktmassor”. Även i avfallsplanen 2017-2020 anges detta som ett exempel på vad man kan göra.

Nämnden bedömer att såväl den pågående, anmälningspliktiga verksamheten vid masslogistikcentret (MLC) som den nu ansökta verksamheten ligger i linje med målen i miljöprogrammet och avfallsplanen för att återanvända schaktmassor inom Norra Djurgårdsstaden och på så sätt arbetar för att minska uttaget av jungfruliga naturresurser, transporter och behovet av deponering. Nämnden ser således principiellt positivt på den ansökta verksamheten.

MLC syftar till att hantera massor som kommer från och som ska återanvändas inom projekt Norra Djurgårdsstaden. Detsamma gäller för länshållningsvattnet som ska renas. Lokaliseringsprövningen utgår också från de förutsättningarna. Enligt nämndens uppfattning är det alltså en förutsättning för prövningen att ansökan endast avser hantering av massor och rening av vatten från Norra Djurgårdsstaden.

Ansökan avser tillstånd till att hantera maximalt 720 000 ton massor per 12-månadersperiod. Det är emellertid svårt att utifrån ansökningsunderlaget utläsa hur många lastbilstransporter detta motsvarar per dag och hur det förhåller sig till dagens nivåer (normalår vid ansökt verksamhet antas dock enligt miljökonsekvensbeskrivningen (s. 33) motsvara densamma som för nollalternativet, d.v.s. fortsatt verksamhet med dagens omfattning). Nämnden uppfattar dock att det vid maximalfallet skulle bli fråga om en väsentlig ökning av transporter till och från MLC. Även om ett tillstånd bör spegla ett maximalt scenario och innehålla utrymme för viss verksamhetsutveckling, är nämndens uppfattning mot bakgrund av bland annat de faktiska förutsättningarna på platsen, hallens storlek etc., att skillnaden mellan ansökt omfattning och av Sökanden uppskattat verkligt scenario – och vad som framstår som praktiskt genomförbart – är så pass stor att Sökanden bör förklara hur man resonerat.

Lokalisering

På samma plats där de ansökta verksamheterna planeras bedriver Sökanden idag behandling av massor vid MLC i anmälningspliktig omfattning.

Anmälan för den befintliga miljöfarliga verksamheten inkom i december 2017, nämndens dnr 2017-014296. Reningsanläggningen för länshållningsvattnet har anmälts till miljö- och hälsoskyddsnämnden som en avloppsanordning enligt 13 § 2 st förordningen

(1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, dnr 2019-010108.

Anmälningsärendet rörande siktningen av massor har av formella skäl avslutats utan ytterligare åtgärd. Nämnden har istället inlett ett tillsynsärende och inom ramen för detta förelagt sökanden att inkomma med vissa uppgifter.

Under handläggningen av anmälningsärendet har boende i närområdet framfört oro för att verksamheten ska medföra ökad trafik, buller, damning och spridning av giftiga ämnen i närmiljön. Närboende delar stadens uppfattning att verksamheten medför miljönytta men anser att den bör lokaliseras till Louddens Oljehamn eller någon annanstans längre bort från bostadsbebyggelse. Närboende påtalar att området redan är belastat av tung trafik och att det finns andra verksamheter som medför störningar som t.ex. krossen norr om MLC. Dessutom ska bygglogistikcentret flytta till området vilket kommer generera ytterligare tung trafik. Sammantaget blir livsmiljön oacceptabelt försämrade befarar närboende i området.

Närboende och en miljöskyddsförening har överklagat nämndens beslut att avsluta anmälningsärendet respektive att förelägga om att ge in uppgifter bl.a. därför att man anser att lokaliseringen är olämplig. Mark- och miljödomstolen har den 17 oktober 2019 (mål M 3798-19) avslagit överklagandena rörande nämndens avslutningsbeslut. Målet rörande föreläggandet handläggs för närvarande hos mark- och miljödomstolen, mål M 5137-19.

Verksamheten inne i hallen har nu bedrivits dagtid under snart ett år. Nämnden konstaterar att det inte har inkommit några klagomål på störningar från verksamheten, förutom på buller när den s.k. sikt-skopan togs i drift och på att lastbilar kör på Tegeluddsvägen i strid med vad Sökanden utlovat. Hallen har nu isolerats ytterligare och en ny bullerutredning kommer göras. Mot bakgrund av vad som hittills framkommit har nämnden inte bedömt att det finns skäl att förbjuda den befintliga, anmälda verksamheten på grund av dess lokalisering. Den ansökta verksamheten är dock av betydligt större omfattning än den som hittills har bedrivits och nämnden anser att det är positivt att såväl den befintliga som de tillkommande verksamheterna nu är föremål för tillståndsprovning och att det därigenom sker en allsidig lokaliseringsbedömning.

Mot bakgrund av vad som framgår av lokaliseringsutredningen som ingetts med ansökan, delar nämnden sökandens uppfattning att de övriga alternativen inte vore möjliga för den aktuella verksamheten.

Med hänsyn till att MLC är beläget mycket nära bostäder bedömer nämnden att den omgivningspåverkan som blir normerande för lokaliseringen för den ansökta verksamheten är störningar främst i form av buller, transporter till och från verksamhetsområdet, men även damning och ljus (från strålkastare inom området).

Sökanden har föreslagit särskilda villkor till skydd mot buller, vilket nämnden kommenterar särskilt nedan, och har härutöver i underlaget gjort åtaganden om åtgärder för att minimera uppkomst och spridning av damm, varav de flesta, enligt ansökan, kommer att vidtas vid den befintliga verksamheten under innevarande år. Sökanden har också gjort åtaganden om transportvägar m.m. för att minimera störningarna för närboende, samt i fråga om att rikta ljuskällor för att minimera störning. Nämnden kommenterar förslagen närmare nedan.

Nämnden bedömer dock sammantaget att lokaliseringen kan godtas, under förutsättning att de villkor som framgår av nämndens synpunkter nedan föreskrivs och att Sökandens ovan nämnda åtaganden i fråga om transporter och damning följs.

Buller

Sökandens förslag

Villkor 1

Bullervillkoren "Buller från hamnområdet" i dom den 9 december 2016, Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, mål nr M 5128-15, ska gälla för stadens verksamhet.

Nämndens synpunkter

Nämndens förslag till villkor om buller

Oaktat vad nämnden anför nedan om behov av förtydligande och komplettering, vill nämnden framhålla följande gällande reglering av buller.

Sökandens förslag till villkor avser verksamhet *inom hamnområdet* respektive för *hamnverksamheten*. Eftersom ansökan endast avser verksamheten vid MLC anser nämnden att villkoren inte bör knytas till "hamnområdet" respektive "hamnverksamheten", eftersom dessa begrepp har en särskild betydelse.

Sökanden uppger att bullerutredningen visar att den ansökta verksamheten kommer att kunna innehålla de villkor som idag gäller för den närbelägna hamnverksamheten och att det av olika skäl vore

lämpligt att samma villkor gäller som för hamnen. Hamnen är emellertid en äldre, befintlig verksamhet, medan den ansökta verksamheten är en nyetablering, som vid en lämplig lokalisering normalt ska kunna innehålla Naturvårdsverkets riktvärden för industri- och annat verksamhetsbuller. Nämnden ser sammantaget ingen miljömässig anledning att göra avsteg från det i det här fallet och ifrågasätter också att förutsättningarna för att föreskriva gemensamma villkor för verksamheterna föreligger (jfr. 16 kap. 8 § 1 stycket).

Området är redan utsatt för många bullerkällor. Högre bullernivåer än vad som följer av Naturvårdsverkets riktvärden skulle sannolikt medföra olägenhet för närboende. Som framgår ovan har hittills inte inkommit klagomål på buller från den befintliga verksamheten, förutom i fråga om siktskopian. Nämndens bedömer utifrån underlaget i ansökan att det torde vara möjligt att även fortsättningsvis innehålla dessa värden.

Med hänsyn till verksamhetens lokalisering i närheten av bostäder och även förskolor är det angeläget att bullernivåerna begränsas, även vid en utökad verksamhet. Nämnden anser därför, sammanfattningsvis, att bullervärdena enligt Naturvårdsverkets riktvärden för industri- och annat verksamhetsbuller bör tillämpas som begränsningsvärden i villkoret. Eftersom det finns förskolor i närheten behöver det också framgå att villkoret gäller även för undervisningslokaler och vårdlokaler.

Nämnden föreslår därför att villkor om buller från verksamheten får följande utformning.

- 1. Bullernivån från verksamheten får vid fasad på bostäder, undervisningslokaler och vårdlokaler inte överstiga
50 dB(A) dagtid kl. 06.00-18.00
45 dB(A) kvällstid kl. 18.00-22.00
40 dB(A) nattetid kl. 22.00-06.00
45 dB(A) lör-, sön- och helgdag 06.00-18.00*

De angivna värdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade ljudnivåer.

I de fall verksamhetens buller karakteriseras av ofta återkommande impulser eller innehåller ljud med tydligt hörbara tonkomponenter bör värdena i tabell 1 sänkas med 5 dBA.

Sökanden uppger i miljökonsekvensbeskrivningen att verksamhet inte kommer att bedrivas nattetid. Nämnden noterar att det föreslås ett villkor som innebär att lastning inte får förekomma nattetid, men att det inte framställts förslag om att reglera arbete i övrigt. Arbete inne i hallen skulle således kunna ske nattetid. Nämnden ser för närvarande inget skäl att reglera arbetstiden ytterligare, men att det däremot är lämpligt att reglera maximala ljudnivåer nattetid. Dock finns i detta fall inte skäl att frångå Naturvårdsverkets riktvärde eller att föreskriva maximala ljudnivåer i form av L95-värde. Nämnden föreslår följande utformning:

- 2. Maximala ljudnivåer ($LF_{max} > 55$ dBA) får inte förekomma nattetid klockan 22.00-06.00.*

Sökandens yrkande är otydligt

Nämnden noterar att Mark- och miljööverdomstolens dom, som refereras i villkorsförslaget, innefattar endast en ändring av villkor 2 i mark- och miljödomstolens deldom av den 18 maj 2015, mål M 2807-07, rörande maximal ljudnivå från hamnområdet nattetid. Eftersom rubriken ”Buller från hamnområdet” endast förekommer i mark- och miljödomstolens deldom, uppfattar nämnden att sökandens förslag till villkor innefattar även villkor 1 och 3 enligt mark- och miljödomstolens dom. Nämndens tolkning får också stöd i miljökonsekvensbeskrivningen (s. 38 ff).

Nämnden anser att yrkandet är otydligt och att mark- och miljödomstolen därför bör förelägga sökanden att skriva ut de villkor om buller som föreslås gälla för den ansökta verksamheten.

Förvaltningen noterar emellertid att villkor 1-3 avseende buller från hamnområdet enligt ovan nämnda domar har följande lydelse:

1. Buller från hamnområdet får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än 55 dBA dagtid kl. 06.00 - 18.00 50 dBA kvällstid kl. 18.00 - 22.00 45 dBA nattetid kl. 22.00 - 06.00

De angivna värdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för hela de tidsperioder som anges ovan. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade ljudnivåer, dock minst en vart tredje år.

2. Maximal ljudnivå (LFmax) från hamnområdet nattetid (kl. 22–06) får inte överskrida 60 dBA utomhus vid bostäder angivet som L95-nivå.¹

¹ L95- 95 procent av händelserna ska hålla sig inom värdet. L95-värdet ska beräknas för hela nattperioden, dock att perioden för containerterminalen ska beräknas för den tid under natten verksamhet bedrivs vid terminalen.

3. Bostäder belägna i Hamnens omgivning får inte genom hamnverksamheten exponeras för lågfrekvent buller som vid mer än enstaka tillfällen ger upphov till överskridanden inomhus av Folkhälsomyndighetens riktvärden (FoHMFS 2014:13)

Åtgärderna ska vidtas endast om kostnaderna är rimliga med hänsyn till bostadens standard, värde och användning och med hänsyn till den effekt som uppnås. Åtgärderna ska utformas och utföras i samråd med fastighetsägaren. Mark- och miljödomstolen överlåter åt tillsynsmyndigheten att efter förslag av Hamnen bestämma på vilka byggnader som bullerbegränsande åtgärder ska vidtas. Åtgärderna ska vidtas inom två år efter det förhållandena som motiverar åtgärderna inträtt.

Bullerutredningen bör ges in till mark- och miljödomstolen

Sökanden hänvisar i ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen till bullerutredningar (Sweco 2019), som sägs utvisa att den ansökta verksamheten kan innehålla de villkor som gäller för hamnens verksamhet. Såvitt nämnden kan se ingår dock inte dessa utredningar i underlaget (det som getts in, aktbilaga 14, är endast bullerutredning avseende anmälningspliktig verksamhet inklusive utlastning till lastbil).

Nämnden anser att det vore lämpligt att Sökanden även ger in utredningarna (Sweco (2019). *NDS Masslogistikcentrum – Bullerutredning för ansökning om miljötillstånd*.

Uppdragsnummer 13004446, daterad 2019-04-09, respektive Sweco (2019). NDS Masslogistikcentrum – PM06 - Kumulativa bullereffekter. Uppdragsnummer 13004446, daterad 2019-04-12).

Utsläpp till vatten

Sökandens förslag

Villkor 2

Rening av vatten som härrör från masshanteringen vid MLC och från det till MLC transporterade länshållningsvattnet ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och Stockholm Vatten och Avfall AB. Det ”Program för skötsel, kontroll och provtagning av vattenreningsanläggning, Masslogikcenter i Norra Djurgårdsstaden” som exploateringskontoret i mars 2019 ingett till tillsynsmyndigheten inom ramen för pågående anmäld verksamhet vid MLC ska följas och hållas uppdaterat.

Nämndens synpunkter

Nämnden avstyrker villkoret. Det är angeläget att det finns ett kontrollprogram som också omfattar reningsanläggningen. Program för skötsel, kontroll och provtagning ska ingå som en del i det kontrollprogram som ska upprättas för hela verksamheten, se föreslaget villkor 3 nedan.

Det som är relevant i fråga om utsläpp till vatten är i första hand de riktvärden för länshållningsvattnet som tillämpas i verksamheten. Sökanden, i samråd med miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall, har uppdaterat de äldre riktvärden för länshållningsvattnet från Norra Djurgårdsstaden till Lilla Värtan som har använts sedan 2003, se bilaga a). Eftersom verksamheten på MLC kan vara i drift under 20 år kan det antas att de nu framtagna riktlinjerna kan komma att behöva justeras med tiden. Bland annat pågår löpande ett arbete inom staden med att ta fram lokala åtgärdsprogram för Stockholms vattenförekomster, vilket kan komma att få återverkningar inom tillsynen. Riktlinjerna bör därför inte fastläggas i villkor.

Nämnden föreslår därför att mark- och miljödomstolen överlåter till tillsynsmyndigheten att bedöma vilka riktlinjer som ska gälla för utsläpp till Lilla Värtan efter reningsanläggningen samt vid behov fatta beslut om ytterligare villkor och försiktighetsmått med avseende på utsläpp till vatten.

Kontrollprogram

Sökandens förslag

Villkor 3

Förslag till kontrollprogram ska upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten och ges in senast sex veckor innan verksamheten påbörjas. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och får efter samråd med berörd tillsynsmyndighet justeras allteftersom verksamheten

fortskridet. Kontrollprogrammet ska möjliggöra en effektiv kontroll av verksamheten.

Nämndens synpunkt

Nämnden tillstyrker det föreslagna villkoret.

Arbetstider

Sökandens förslag

Villkor 4

Lastning ska inte äga rum nattetid.

Nämndens synpunkter

Nämnden uppfattar att *lastning* avser lastning till såväl fartyg som lastbil. Nämnden anser att villkoret bör förtydligas enligt följande:

Lastning ska inte äga rum nattetid (klockan 22-06).

Allmänt villkor

Sökandens förslag

Villkor 5

Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad staden angivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig i målet.

Nämndens synpunkter

Nämnden har inget att erinra mot utformningen, men föreslår att det på sedvanligt sätt läggs först i villkorskatalogen för att underlätta läsning.

Övrig miljöpåverkan

Transporter

Sökanden har i den tekniska beskrivningen (s. 8) angett vad nämnden uppfattar som ett åtagande om val av vägar för transporter till och från MLC, som innebär att transporter till och från anläggningen inte går på Tegelluddsvägen som är kraftigt belastad av trafik och många tunga fordon och som passerar nära intill bostadsområdet.

Nämnden konstaterar också att den föreslagna nya angöringen till MLC innebär en väsentlig förbättring med hänsyn till olägenheter från transporter.

Nämnden tillstyrker ett sådant åtagande. Det är angeläget att miljöpåverkan från transporter minimeras.

Ansökningshandlingarna innehåller emellertid flera olika uppgifter om hur många transporter verksamheten kan ge upphov till vid maximalt utnyttjat tillstånd. Exempelvis anges i miljökonsekvensbeskrivningen (s. 6) att det kommer bli fråga om maximalt ca 300 *lastbilstransporter* per dag. På s. 20 i miljökonsekvensbeskrivningen samt s. 8 i den tekniska beskrivningen anges istället maximalt 558 *lastbilspassager* (in eller ut) – med transport av länshållningsvatten 600 lastbilspassager - och i samrådsunderlaget (s. 19) anges antalet istället som lastbilspassager (in och ut).

Nämnden anser att det alltså behöver klargöras vilken enhet som används i fråga om transporter och hur många sådana transporter det är fråga om. Nämnden anser att det också behöver förtydligas hur många transporter som beräknas tillkomma vid maximal ansökt verksamhet jämfört med nollalternativet, det vill säga den pågående, anmälda verksamheten.

Damning

Sökanden har åtagit sig att genomföra vissa skyddsåtgärder på den befintliga anläggningen under innevarande år, vilket nämnden välkomnar. Nämnden vill också betona att det, inte minst mot bakgrund av risk för damning från bl.a. lastbilstransporter och vid utlastning till såväl lastbil som fartyg är angeläget att Sökanden innehåller dessa åtaganden.

SLUT.

Bilaga

- a) Riktvärden för länshållningsvatten från Norra Djurgårdsstaden till Lilla Värtan